

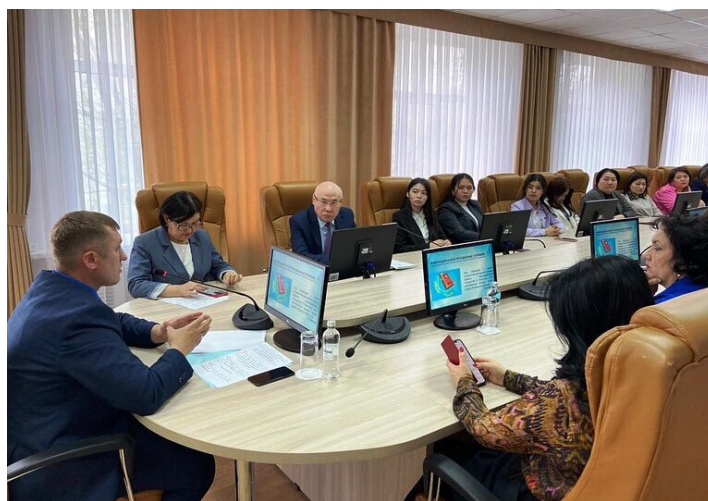
ҰЛТ МҮДДЕСІ ҮШІН БІЛІМДІ ЖАСТАРҒА АСАУ МІНЕЗ ДЕ КЕРЕК

2022 жылғы 18 мамырда біздің Петропавл қаласындағы Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінде «АМАНАТ» партиясының аймақтық штабының ұйымдастыруымен биылғы 5 маусымдағы Республикалық референдумға арналған жиын болды.

Жоғары оқу орнымыздың студенттері, профессор-оқытушылары мен қызметкерлері қатысқан осы басқосуда «Өмірімізді өзгерткіміз келсе, Референдумға белсене қатысайық!» деген мазмұнда біз де өзіміздің аз-кем пікірімізді ортаға салдық.

келісімімен Республика Президенті тағайындайды. Республика Президенті ДАУЫС БЕРУ ӨТКІЗІЛЕТІН КЕМІНДЕ ЕКІ КАНДИДАТУРА ҰСЫНАДЫ. Дауыс беруге қатысқан мәслихаттар депутаттарының көп дауысын алған кандидат келісім алған болып есептеледі.

10) Конституцияда белгіленген мемлекеттің тәуелсіздігі, Республиканың біртұтас

Ең алдымен студент-жастарға «Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасымен мұқият танысып шығуды ұсындық. Заң жобасының сілтемесі мынау: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P220000001P>.

Осы жолғы Республикалық референдумның талқысына қойылған, қазіргі қолданыстағы Конституциямызға енгізілейін деп жатқан өзгерістер мен толықтыруларға қысқаша тоқталдық:

1) Жер және оның қойнауы, су, өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, басқа да табиғи ресурстар ХАЛЫҚҚА ТИЕСІЛІ. Халық атынан меншік құқығын мемлекет жүзеге асырады.

2) Ешкімнің өз бетінше адам өмірін қиюға хақысы жоқ. ӨЛІМ ЖАЗАСЫНА ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ.

3) Қазақстан Республикасының ПРЕЗИДЕНТІ өз өкілеттігін жүзеге асыру кезеңінде САЯСИ ПАРТИЯДА БОЛМАУҒА ТИЕСІ. Қазақстан Республикасы ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЖАҚЫН ТУЫСТАРЫНЫҢ саяси мемлекеттік қызметшілер, квазимемлекеттік сектор субъектілерінің басшылары ЛАУАЗЫМДАРЫН АТҚАРУҒА ҚҰҚЫҒЫ ЖОҚ.

4) «Қазақстанның Тұңғыш Президентінің мәртебесі мен өкілеттігі Республика Конституциясымен және конституциялық заң-

мен айқындалады» деген қағида жойылады.

5) Мәжіліс конституциялық заңда белгіленген тәртіппен аралас сайлау жүйесі бойынша: біртұтас жалпыұлттық сайлау округінің аумағы бойынша бара-бар өкілдік жүйесі бойынша, сондай-ақ БІР МАНДАТТЫ АУМАҚТЫҚ САЙЛАУ ОКРУГТЕРІ БОЙЫНША САЙЛАНАТЫН 98 ДЕПУТАТТАН ТҰРАДЫ.

6) Конституциялық СОТ құрылады.

7) КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ СОТ АЗАМАТТАРДЫҢ ӨТІНІШТЕРІ бойынша Конституцияда бекітілген, олардың құқықтары мен бостандықтарын тікелей қозғайтын Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Республика Конституциясына сәйкестігін қарайды.

8) Қазақстан Республикасындағы АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛ адамның және азаматтың бұзылған құқықтары мен бостандықтарын қалпына келтіруге жәрдемдеседі, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын ілгерілетуге ықпал етеді.

9) Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың әкімдерін қызметке тиісінше облыс аумағында орналасқан мәслихаттар депутаттарының немесе республикалық маңызы бар қалалар мен астана мәслихаттары депутаттарының

тығы мен аумақтық тұтастығы, оны басқару нысаны, Республика қызметінің түбегейлі принциптері өзгермейді.

Осылайша, Елбасы және Тұңғыш Президент мәртебесі жаңа редакцияда толық алынып тасталады.

Әлихан Бөкейханұлының «Ұлтқы қызмет ету білімнен емес, мінезден» деген сөздерін студент-жастардың естеріне түсіріп, оларды азаматтық белсенділік танытуға шақырдық.

Қадыр Мырза Әлінің:

«Айтамыз біздер ақын деп,

Адамды шоқ боп маздаған.

Ақынға керек ақыл көп,

Асаулық керек аздаған!», - деген жыр шумақтарында айтылғанындай, ұлтымыздың мүддесі үшін білімді жастарға ақылмен қоса асау мінез де керек деген ойымызды айттық.

Түйін. Орталық референдум комиссиясының 5 маусымда өткен Қазақстан Конституциясына өзгертулер мен толықтыруларға қатысты республикалық референдумның қорытындылары туралы ресми хабарлама «Егемен Қазақстан» газетінде 08.06.2022 ж., № 107 (30336), «Казахстанская правда» газетінде 08.06.2022 ж. №107 (29734) жарияланды.

(Соңы 2-бетте).

Білім беру бағдарламаларын халықаралық тұрғыдан бағалау

ASIIN халықаралық аккредиттеу агенттігінің сарапшылары Қозыбаев университетінің бакалавриат пен магистратура бойынша білім беру бағдарламаларын бағалады: Ақпараттық жүйелер; Радиотехника, элек-троника және телекоммуникация; Электро-энергетика.

Олар онлайн режимінде білім беру бағдарламаларының үйлестірушілерімен, университет басшылығымен, студенттермен, оқытушылармен, жұмыс берушілердің өкілдерімен кездесті. Білім беру бағдарламаларының мазмұны мен жетілдірілуі, олардың еңбек нарығына сәйкестігі, білімді бағалау, материалдық ресурстардың жеткіліктілігі, университеттің одан әрі дамуы, сапаны қамтамасыз ету мәселелері талқыланды.

Қорытынды кездесуде университетіміздің академиялық еркіндік, жақсы зертханалық база, жұмыс берушілер мен білім алушылардың тәжірибеге жоғары деңгейде тартылуы, жоо интеграциясы мен саласы, практика базаларында тәжірибе алу мүмкіндігі және тағы басқа ерекшеліктері атап

өтілді.

Сондай-ақ, ұсыныстар да айтылды: элективті компонентті кеңейту, академиялық ұтқырлық пен кәсіби ағылшын тілін дамыту қажет.

Бағалау нәтижелері осы күзде белгілі болады. Аталған білім беру бағдарламалары мұндай рәсімнен екінші рет өтуде, алғаш рет халықаралық аккредиттеу 2013 жылы өткізілді. Халықаралық агенттіктің мұндай бағалау өткізуі қазіргі уақытта, дәл Аризона университетімен ынтымақтастық жобасын жүзеге асыру барысында өте маңызды болмақ.

Зарина МАКШАЕВА,
медиаорталық тілшісі

Ұлт мүддесі үшін білімді жастарға асау мінез де керек

(Соңы. Басы 1-бетте).

«Референдумға қатысу құқығы бар Қазақстан Республикасы азаматтарының жалпы саны 11 734 642 адамды құрады. Дауыс беруге қатысқан азаматтардың саны 7 985 769 немесе референдумға қатысушы азаматтар санының 68,05 пайызын құрады. Осылайша референдум өтті деп есептеуге болады», - деді Орталық референдум комиссиясының төрағасы Нұрлан Әбдіров.

2022 жылғы 5 маусымдағы республикалық референдумда қабылданған «Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының 2022 жылғы 8 маусымдағы Заңымен мына сілтеме бойынша танысуға болады: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z220000001K>.

Мырзантай ЖАҚЫП,
газеттің бас редакторы

В течение трех дней члены Внешней экспертной комиссии Независимого агентства аккредитации и рейтинга работали в Kozybayev University. В их число вошли зарубежные эксперты, работодатели, студенты и представители академического сообщества Казахстана. Восемь человек совместно с координатором агентства прибыли в вуз для проведения аккредитации в офлайн-режиме. Остальные присутствовали на встречах посредством Zoom.

Внешней экспертной комиссии НААР предстояло провести оценку 14 образовательных программ нашего университета. Часть из них проходят реаккредитацию, так как впервые они прошли эту процедуру в 2017 году. А для других она будет проведена впервые.

Члены комиссии Независимого агентства аккредитации и рейтинга проверяли данные, представленные в отчетах по само-

Свою работу в вузе завершила комиссия НААР

оценке образовательных программ. Для этого эксперты провели интервью с Председателем Правления - Ректором, встретились с целевыми группами: члены Правления, руководители структурных подразделений, деканы и руководители образовательных программ, преподаватели и обучающиеся, работодатели и выпускники. Эксперты ознакомились с материально-технической базой вуза, посетили экзамены и базы практик.

В ходе итоговой

встречи с руководством Kozybayev University Председатель комиссии озвучил сильные стороны наших образовательных программ и рекомендации для совершенствования. По мнению комиссии, нашими сильными сторонами являются базы практик, высокая корпоративная культура, хорошее обеспечение процессов нормативно-правовыми актами.

ВЭК рекомендует развивать деятельность Ассоциации выпускников, активнее разрабатывать массовые открытые онлайн курсы, увеличивать публикационную активность преподавателей и др. Итоги аккредитации будут известны в июне после заседания Аккредитационного совета.

Карина САРБАЕВА,
корреспондент медиацентра

Алгоритм процедуры оценки образовательных программ стандартный: обязательные интервью с членами Правления, руководителями структурных подразделений и образовательных программ, ППС, обучающимися, выпускниками и работодателями. Также знакомство с материально-технической и учебно-лабораторной составляющей университета, посещение баз

Продолжается работа по аккредитации ОП

Для внешнего аудита в **Kozybayev University** прибыли представители Независимого агентства по обеспечению качества в образовании (IQAA). Две экспертные группы в течение двух дней проводили оценку пяти образовательных программ: PR-журналистика, Государственное администрирование, Дефектология (логопедия), Культурно-досуговая работа, Иностранная филология.

практик. Особенностью работы IQAA является встреча с членами Совета директоров.

По итогу экспертная группа отметила, что **Kozybayev University** придерживается политики и стандартов по обеспечению качества, уделяет особое внимание принципам академической честности. В послед-

нее время выросло число научно-исследовательских работ преподавателей и студентов, студенты вуза являются частыми призерами республиканских олимпиад.

Эксперты порекомендовали руководству вуза наладить связи с республиканскими и зарубежными научно-исследовательскими институтами, усилить публикационную ак-

тивность ученых вуза, академическую мобильность обучающихся и т.д. Результаты оценки образовательных программ будут известны в июне после заседания Аккредитационного совета.

Екатерина ВОЛЬДАНОВА,
редактор медиацентра

IQAA сарапшылары аккредиттеу өткізді

ЖОО-да білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Тәуелсіз агенттіктің (IQAA) үш сараптамалық тобы жұмысын аяқтады.

Олардың міндеті тоғыз білім беру бағдарламасының аккредиттеу стандарттарына сәйкестігін бағалау еді: Бизнес-тегі экономика, Қаржылық талдау, Экономика, Менеджмент, Менеджмент (магистратура), Органикалық заттардың химиялық технологиясы, Органикалық заттардың химиялық технологиясы (магистратура), Информатика, Астрономия және қашықтықтан зерттеу әдістері (магистратура).

Сарапшылар жоспарланған сұхбаттардың барлығын сапар бағдарламасына сәйкес жүргізді. Сараптамалық топтардың жетекшілері біздің университеттің оң жақтары ретінде нақты стратегия мен, мықты көшбасшылар тобының болуын, аккредиттеу жүйесінің ұйымдастырылуын, қос дипломды білім беру бағдарламаларының жүзеге асырылу барысын атады.

Сонымен қатар, сарапшылар ЖОО-ға кәсі-

би бағдар беру жұмысын күшейту, оқу процесіне тартылатын оқытушы-практиктердің санын ұлғайту, сапа саласындағы Саясатты жаңарту қажет деп санайды. Білім беру бағдарламаларын бағалау нәтижелері Аккредиттеу кеңесінің отырысынан кейін маусым айында белгілі болады.

Зарина МАКШАЕВА,
медиаорталық тілшісі

Победа в международном конкурсе

В г. Нур-Султане прошел международный конкурс «II Международное книжное издание стран СНГ «Лучший педагог - 2022». Этот уникальный проект нацелен на пропаганду науки и личностных успехов научно-педагогических работников СНГ и Европы.

В конкурсе приняли участие преподаватели и ученые из Казахстана, России, Таджикистана, Кыргызстана, Беларуси. Всего более 500 человек. Свои научные работы они направляли на экспертизу специальной комиссии. Лучшие из них отобраны для публикации в сборнике.

Дипломом I-ой степени и нагрудной медалью был отмечен заведующий кафедрой «Педагогика и психология» **Kozybayev University**, кандидат педагогических наук Амангельды Иманов. Он подготовил научный проект об опыте реализации дуального обучения и профессиональной практики студентов.

От всей души поздравляем коллегу! Желаем не останавливаться на достигнутом результате и покорять новые вершины на профессиональном пути, творческих успехов и достижений!

ПЕТРОПАВЛ ҚЫЗЫЛЖАРҒА ҚАШАН АЙНАЛАДЫ?

**Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті
«Журналистика» кафедрасының студенттерінің тележобасы**

Біз Петропавл қаласындағы Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінде «Журналистика және ақпарат» даярлау бағыты бойынша білім алып жүрміз.

Еліміздің көптеген қалаларына әртүрлі жарыстарға жиі барып тұрамыз.

Сонда байқағанымыз - өзіміз секілді студент-жастармен танысып, қай қаладан келгенімізді айтқан кезімде олар бізден ең алдымен: «Осы уақытқа дейін Петропавлдың атауын неге Қызылжар деп өзгертпейсіңдер?» - деп жиі сұрап жатады.

Әрине, егер бәрі тікелей біздің қолымда тұрған болса, өзіміз туып-өскен Қызылжар өңіріндегі сүйікті қаламыз Петропавлдың ресми атауын баяғыда-ақ ұлттық ұғымымызға сай қазақшалап тастайтын едік.

Алайда, бәрі біз ойлағандай, оп-оңай емес екенін айта кеткіміз келеді. Ол жөнінде кейінірек айтатын боламыз.

Ал қазір Петропавл қаласының қысқаша тарихымен таныстыра кетейік.

Петропавл қаласы - Солтүстік Қазақстан облысының орталығы ғана емес, еліміздің Солтүстік қақпасы.

Петропавл қаласының іргесі осыдан 270 жыл бұрын, 1752 жылы патшалық Ресейдің қазақ жерін отарлау саясатына сәйкес 1-ші Петрдің әскери бекінісі ретінде қаланған. Ол әскери бекініске христиандық танымдағы әулие Петр мен Павелдің есімі беріледі.

1804 жылы жүргізілген әкімшілік реформа бұл бекіністі империяның қала мәртебесіне жеткізеді, ал қала Петропавл деп аталып кетеді.

Осы жерді мекен еткен қазақтар бұл қаланы әуелден Қызылжар деп атаған.

Қызылжар демекші, мынадай қызықты тарихи деректі айта кеткіміз келеді.

Осыдан бір ғасырға жуық уақыт бұрын, яғни 1925 жылдың 18 шілдесінде орыс большевиктері Петропавл қаласының ресми атауын Қызылжар деп өзгерту туралы арнайы қаулы қабылдаған екен.

Бұл шешімге сол кездегі Қазақстанның Орталық Атқару Комитеті де қолдау білдірген. Тіпті қаланың атын Қызылжар деп жазып, еліміздің және Солтүстік өңірдің географиялық картасын да жасап шығарған.

Өкінішке қарай, билік басына Голощекин келген соң Қызылжар қайтадан Петропавлға айналып кеткен.

Солтүстік Қазақстан облысы - саяси, әлеуметтік-экономикалық тұрғыдан еліміздің ерекше стратегиялық аймағы.

Солтүстік Қазақстан облысы еліміздің Қостанай және Ақмола облыстарымен және Ресейдің Қорған, Түмен және Омбы

облыстарымен шектеседі.

Солтүстік Қазақстан облысында қыс мезгілі бес-алты айға созылады.

Қысы қатты суық, аязды болғанымен, Қызылжар өңірінің көркемдігі көз тойдыратын табиғаты өте сұлу, орманға өте бай, жері өте құнарлы.

Қазақстанда өсірілетін ауыл шаруашылығы өнімдерінің 12,4 %-ын, бидайдың 23,1 %-ын біздің облыс өндіреді.

Өкінішке қарай, Солтүстік Қазақстан облысы мен Петропавл қаласының халқының саны жыл өткен сайын азайып бара жатыр.

Ұлттық статистика бюросының ресми мәліметтері бойынша Солтүстік Қазақстан облысы тұрғындарының саны бүгінде 537 мың шамасында.

Ал Петропавл қаласы тұрғындарының саны 220 мыңға адамға да жетпейді.

Соңғы бес жылда Солтүстік Қазақстан облысындағы экономикалық белсенді халықтың саны 6,5 %-ға немесе 21,3 мың адамға азайды.

Ресми мәліметтер бойынша жергілікті қазақ ұлты Солтүстік Қазақстан облысы тұрғындарының 35,5 %-ын, ал Петропавл қаласы тұрғындарының 30,5 %-ын ғана құрайды.

Мұның басты себептерінің бірі - жастардың оқу мен жұмыс іздеп, еліміздің басқа қалаларына және Ресейге көшіп кетуі болып отыр.

Орташа есеппен алғанда, жыл сайын Солтүстіктегі мектеп түлектерінің 13 пайызы басқа жаққа кетіп қалады.

Соған қарамастан, Петропавл қаласы Солтүстіктегі туристік және мәдени орталық ретінде дамып, көркейіп келеді.

Бүгінге Петропавл қаласында үш театр, үш кітапхана және төрт мұражай бар. Соның ішінде тарихи тереңде жатқан «Абылай хан резиденциясы» мұражайлық кешенін ерекше атап өткіміз келеді.

Қазақстанның Солтүстік қақпасы саналатын керікті қаламыз Петропавлға туристерді көптеп тартуға кедергі болып отырған қиындықтар да жоқ емес.

Солтүстіктегі туризмді дамытудағы ең басты өзекті мәселе - жол қиындығы. Петропавлдан тікелей еліміздің көптеген қалаларына ұшақ ұшпайды.

Алматыға қарай «Тальго» жүрдек пойызы мен жолаушылар пойызы жүреді. Ал Петропавлдан Түркістанға жету үшін аптасына екі рет қана қатынайтын жолаушылар пойызымен екі күнге жуық уақытыңызды жолда өткізуіңізге тура келеді.

Солтүстік Қазақстан облысында ішкі туризмді дамыту үшін Имантау-Шалқар курорттық аймағындағы автомобиль жол-

дарын жөндеу керек.

Осындай өзекті мәселелерді шешу мақсатта біздің Қозыбаев университетін АҚШ-тағы Аризона университетінің сенімгерлік басқаруына беру жоспарланып отыр.

Алғашқы кезде агротехнологиялық, жаратылыстану, техникалық және медициналық факультеттерінде студенттерге АҚШ-тың Аризона университетімен бірге білім береді.

Сондай-ақ әлеуметтік-гуманитарлық, оның ішінде журналистика салалары бойынша Қозыбаев университеті мен туысқан Түркия жоғары оқу орындарының арасында екіжақты байланыс орнатқымыз келеді.

Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті - Петропавл қаласында орналасқан, 85 жылдық тарихы бар іргелі жоғары оқу орны. Бүгінгі күні Қозыбаев университетінде 7 000-ға жуық білім алушы оқиды. Алдағы уақытта жоғары оқу орнымызда оқитын жастардың санын 10 мыңға жеткізу көзделіп отыр.

Айтпақшы, сөзіміздің басында Петропавл қаласының атын Қызылжар деп неге өзгерте алмай жатқанымызды айтқан едік қой.

Енді соның себебіне қысқаша тоқталайық.

Біздің елімізде «Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы туралы Заң» деп аталатын құжат бар.

Бұл Заңға Президентіміз 1993 жылғы 8 желтоқсанда қол қойған.

Осы Заңға 2013 жылдың 21 қаңтарында толықтырулар енгізіліп, жаңа бап қосылды.

Соған сәйкес қалалар мен елді мекендердің атауларын өзгерту үшін тиісті аумақ халқының пікірін ескеру қажет.

Жоғарыда Петропавл қаласында тұрып жатқан 219 368 адамның 30,5 %-ын ғана жергілікті қазақ ұлты құрайтынын айттық.

Сол себепті шетелдердегі қандастарымыз бен еліміздегі халық тығыз қоныстанған өңірлердегі отансүйгіш талантты жастарды Солтүстік Қазақстан облысына, оның ішінде Петропавл қаласына қоныс аударуға шақырамыз!

**Жоба жетекшісі:
Мырзантай ЖАҚЫП,
газеттің бас редакторы**

**Жобаны дайындағандар:
Макпал ЕРГАЛИЕВА,
Сәбина МОЛЬДИНОВА,
Айнұр ДОСАН,
«Журналистика» мамандығының
студенттері**

КОНСТИТУЦИЯМЫЗДЫ ҚҰРМЕТТЕП ЖҮРМІЗ БЕ?

Жыл сайын 30 тамызда Қазақстанда дәстүрлі түрде Конституция күні атап өтіледі. Тәуелсіз Қазақстанда Конституцияның маңыздылығы орасан зор.

Қазақстан Республикасының Конституциясы 1995 жылы 30 тамызда республикалық референдумда, көптеген талқылаулардан кейін қабылданды.

Конституция - демократияның өнертабысы. Бәріміз Конституцияның мәні мен маңызын жақсы түсінеміз.

Конституция - бұл кез-келген биліктен жоғары тұрған негізгі заң. Бұл, қарапайым сөзбен айтқанда, мемлекет деп аталатын күрделі жүйеге арналған нұсқаулық. Бұл нұсқаулықта мемлекеттік жүйенің қалай жұмыс істейтіні, оның қалыпты жұмыс істеуі үшін не қажет екені нақты жазылған.

Бүгінде әлемнің барлық дерлік елдерінде Конституция бар.

Олардың саны барлығы 200-ге жуық. Конституцияларды қазіргі түрінде қабылдау үдерісі екі ғасырдан астам уақыт бұрын басталған. Бұл шынымен де билік - қоғам - адам жүйесіндегі түбегейлі жаңа қатынастар үдерісі.

Ел дамуындағы әрбір кезең Конституция мәнінде құжатпен бекітілді. Конституцияны тек заңды құжат ретінде түсіну дұрыс болмайды. Конституция біртұтас ұлттың рухын қалыптастырады, халықтың даму жолын және елдің халықаралық істерде бағдарлануын айқындайды.

Егер неғұрлым нақты тілге көшетін болсақ, Конституцияның қазіргі Қазақстан үшін маңызы ерекше. Біріншіден, Қазақстанды демократиялық, зайырлы және біртұтас мемлекет деп жариялаған Конституция сол арқылы мемлекеттік жүйенің негіздерін бекітті. Екіншіден, Конституция отандастарымыз

дың негізгі құқықтары мен міндеттерін айқындады. Енді ешкім де оларға дау айта алмайды. Сол сияқты Конституцияға қайшы келетін бірде-бір заң қабылдана алмайды.

Үшіншіден, Конституция - мемлекетіміздің саяси бағдарламасы. Онда Қазақстан өзін әлемде қалай көретіні, оның қандай жолмен дамуға ниетті екені, өзіне қандай бағдарлар белгілегені және оларға қалай баратыны көрсетілген.

Төртіншіден, Конституция елдің идеологиясын, басқаша айтқанда, Қазақстанда қазір бар қоғамдағы қатынастардың, халық пен билік қатынастарының құндылықтарын, қағидаттарын айқындайды.

Бесіншіден, еліміздің экономикалық дамуы да Конституцияға негізделеді. Өйткені меншік құқығы, еңбек қатынастары, әлеуметтік кепілдіктер - осының бәрі де Конституция негізінде

бекітілген.

Осыдан 27 жыл бұрын қабылданған Қазақстан Конституциясы бізге еркін өмір сүру кепілдігін берді. Біз Конституциямызды құрметтей отырып, оның талаптарын орындауға күш салуға тиіспіз.

Макпал ЕРГАЛИЕВА,
«Журналистика»
мамандығының студенті

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕ СӨЙЛЕУГЕ НАМЫСТАНБАЙЫҚ

Тәуелсіздік алғанымызға 30 жылдан астам уақыт өтсе де, алға қойылған бірқатар мақсат, міндеттер өз деңгейінде орындалып жатқан жоқ.

Мысал келтірейік.

Ата заңымыздың 7-бабының 1-тармағында: «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік тіл - қазақ тілі», - деп тайға таңба басқандай етіп нақты жазылғанымен, оның қазіргі деңгейі көңіл көншітпейді. Әсіресе жастардың әлеуметтік желілерде жарияланатын мәтіндерінің көпшілігі - орыс тілінде. Ал қазақша жазылған ой-пікірлерде қате көп кездеседі.

Осындай жағдай жиі ұшырасатындығы соншалықты, бұл ешкімге әсер етпей, кейін үйреншікті әдетке айнала ма деп қорқамын.

Өкінішке қарай, «Мемлекеттік

тілде сөйлеу мен жазудан бізге қандай пайда?» деген көзқарастағы жастар аз емес бүгінде. Қазақ мектептерін бітіріп, қалаға оқуға кел-ген кешегі ауыл түлектерінің өздері бір-бірімен орысша сөйлесуді әдетке айналдырып алады.

Өзге тілді құрметтеу - өзіңнің ана тілінде сөйлемеу деген сөз емес қой.

Қазақ тілі - әлемдегі ең әдемі және бай тілдердің бірі. Абай Құнанбаев, Әбу Насыр Әл-Фараби, Шоқан Уәлиханов, Құрманғазы, Сұлтанмахмұт Торайғыров және басқа да көптеген ұлы тұлғаларымыз біздің осынау тамаша ана тілімізде сөйледі, ойлады және қазақ тілін дәріптеді. Олардың мұраларын мыңдаған адамдар зерттеп жатыр. Қазақстан шыққан ғұламаларымыздың еңбектерін миллиондаған адамдар оқиды, бүкіл әлем біледі десек те болады.

Мұның бәрі осындай ерекше талантты тұлғаларды қалыптастырған ана тіліміздің керемет құдіретінің арқасы. Егер өзіміздің ана тілімізді білмесек, онда туған халқымыздың мәдениетін, тарихын және күнделікті өмірін де түсіне алмаймыз.

Біз ана тіліміз - қазақ тілі екенін мақтан тұтамыз. Өйткені қазақ тіліндегі нақыл сөздер, мақал-мәтелдер, дана ойлар жас ұрпаққа ерекше тәлім-тәр-

бие береді. Қазақ тілі - қазақ халқының асыл маржаны, ерекше қазына-байлығы.

Біз ана тілімізді қорғап, оның тазалығын қадағалап, дамытып, байытуымыз керек. Біздің тіліміз - халық жандүниесінің, адам-гершілік мәдениетінің айнасы.

Мемлекетіміздің басты міндеттерінің бірі - білімді болашақ ұрпақты тәрбиелеу, ал әлемнің басқа елдері мойындаған тәуелсіз еліміздің келешегі - жастардың қолында. Тіл - тәрбиенің негізгі терегі және әрбір ұлттың тарихи мұрасы бола отырып, ұлттық сананы кеңейтуге мүмкіндік береді.

Ежелден бері тіл тек дүниетанымды ғана емес, сонымен бірге бүкіл ұлттың ойлау мәдениетін және ұлттық сипатын бейнелейді. Тілге деген сүйіспеншілік бесіктен, ерте жастан басталады.

Тіл қарым-қатынас құралы бо-а отырып, баланы тұлға ретінде қалыптастырады. Бала тіл арқылы ұлттық байлықты, ата-бабаларынан мұраға қалған рухани байлықты үйренеді.

Басқа ұлт өкілдерінің айтуынша, қазақ тілі ашықтықты, өзара ынтымақты, төзім-ділікті және бір-біріне деген құрметті үйретеді.

Жалпы елімізде мемлекеттік тіліміздің мәртебесі кеңейіп кұптайтын, қазақ тілінде сөй-

лейтін өзге этнос өкілдері де бар. Соның ішінде барлығымызға белгілі тележүргізуші Ирина Тенді айтқым келеді.

Ирина Тен «Қазақстан» ұлттық теле-арнасындағы «Таңшолпан» бағдарламасы бойынша танымал. Ол тележүргізуші ретіндегі ерекше мәдениеттілігімен ғана емес, сонымен қатар қазақ тілінде көркем және сауатты сөйлей алатынымен, тіпті қазақша ойлана білетінімен де көрермендердің сүйіспеншілігіне бөленді.

Қазақтың көрнекті ақыны Қарды Мырза Әли:

Ана тілің біліп қой,

Еркіндігің, теңдігің.

Ана тілің біліп қой,

Мақтанышың, елдігің.

Ана тілің - арың бұл,

Ұятың боп тұр бетте.

Өзге тілдің бәрін біл,

Өз тіліңді құрметте! - деген еді.

Ақын атамыз айтқандай, үш тілділіктен бұрын біз өзіміздің мемлекеттік қазақ тіліміздің мәртебесін көтеруді және қолданыс аясын кеңейтуді ең алдымен ойлауға тиіспіз.

Ана тілімізде сөйлеуге намыстанбайық!

Сәбина МОЛЬДИНОВА,
«Журналистика»
мамандығының студенті

ТЕЛЕАРНАЛАР ЖАСТАРДЫ ОТАНСҮЙГІШТІККЕ ТӘРБИЕЛЕП ЖАТЫР МА?

«Ұлтын сүю - ұлтшылдық емес, ұлтжандылық», - деп Бауыржан Момышұлы ағамыз айтқандай, ұлттық болмысты нығайту - өзін басқалардан жоғары қою болып саналып, ол ұлтшылдық ретінде қаралмауы тиіс. Патриоттық сезім - Отанға, туған өлкеге, өскен ортаңа деген сүйспеншілік. Өз ұлтыңды құрмет тұту, туған тарихтан, ана тілден ажырамау. Бұл ел ертеңі - жас ұрпақтың бойына сіңірілуіне тиісті қағидалар.

Еліміз тәуелсіздік алғаннан бастап жаһандық даму үдерісімен бірге адымдау үшін саяси, экономикалық, қоғамдық қатынастарға түсе бастады. Қандай елдің болмасын негізгі тірегі - сол елдің тілі, діні, салт-дәстүрі және тарихы. Біздің көксегеніміз - ұлттық қасиеттерімізбен жаһанға танылып, елімізді қуатты мемлекет ретінде мойындату.

Әлемнің түпкір-түпкіріне мемлекетіміздің мәдениетін, ұлттық құндылықтарын жан-жақты таныту үшін бұқаралық ақпарат құралдарының (БАҚ-тың) қосатын үлесі үлкен. Мемлекетіміздің әлемдік өркениетте экономикалық, мәдени және әлеуметтік жағынан дамуы үшін БАҚ-тың атқарар қызметі айрықша.

XXI ғасыр қарулы күштер соғысы емес, ақпарат соғысы екенін ескерсек, жаһандық соғыста ел тыныштығын, ақпараттық қауіпсіздігін, ұлттық болмысымызды сақтау мемлекетіміздің стратегиялық дамуына үлкен міндет жүктейді. Сондықтан еліміздің дамуын, қарқынды өркендеуін насихаттау үшін БАҚ-тың тұрақты да жүйелі жұмыс істеуі алға қойған мақсаттардың бірі болмақ.

Қазіргі таңда БАҚ - жастардың саяси санасын қалыптастырып, олардың патриоттық сезімін оятатын тетік. Бір сөзбен айтқанда, БАҚ - жастарды саналы да рухани дамытудың тәрбие көзі.

Жастардың көзқарасын, белсенді өмірлік бағытын қалыптастырып, тәрбиелеуде теледидардың әсері ерекше. Әсіресе, бұғанасы қатпаған жас жеткіншектер көгілдір экран алдында алған әсерімен өзінің

өмірлік көзқарасын қалыптастырады. Олардың табиғаты еліктегіш, сенгіш.

Өкініштісі, бүгінде отандық телеарналарда шетелдік өнімдердің көп көрсетілетіндігінде. Шындығын айтуымыз керек, шетелдік өнімдердің ішкі мазмұны біздің ұлттық менталитетімізден ауылы алыс жатады. Бүгінде жастарымыздың қатынас тілі орысшаға бейімделуінің бір себебі де осында деп білемін.

Тілі жаңа шығып келе жатқан бүлдіршін орыс тіліндегі бағдарламаларды, мультфильмдерді көп көрсе, кері әсері қалай болуы мүмкін? Біздің киноиндустрияда ұлттық кейіпкерлерге, ұлттық дәстүрлерге құралған өнімдердің аздығы қапаландырады. Тәуелсіздік жылдары ашылған «Балапан» арнасы сол қателігіміздің бір бүйірін толтырды десек те, басқа арналардан көрсетілетін шетелдік өнімдер жас көрермендерді қызықтыра өзіне тартады. Ол аздай, бүгінде интернет материалдарына байлана бастаған жастардың алатын ақпараттары да орыс тілінде, ал олар басқа ұлттардың дәстүрін насихаттайтын өнімдер.

Телехабарлар тек мазмұнымен емес, хабарларды бере білудің пішінімен де маңызды, оның аудиториясы қоғамның даму бағытын анықтайтын рухани және әлеуметтік күш. Сондықтан телеэкранды ұлттық дәстүр мен әдет-ғұрып тұрғысынан тазарту бағытында баыт қадамдарға баратын кез келді деп есептеймін. Мәселен, АҚШ-та «Федералдық бақылау комиссиясы» телебағдарламаларды ұлттық, мемлекеттік мүдде тұрғысынан күнделікті жіті қадағалайды. Францияда сонау 1993 жылы құрылған «Бұқаралық ақпарат құралдарындағы аудиовизуалдық кеңес» жастар мен жасөспірімдерге арналған ақпараттың барлық түріне сараптама жасауға, қажет деп тапса, эфирге жібермеуге құқылы. Бізде неге осындай заңмен бекітілген құжаттар болмасақ?! Спутниктік байланыс телеарналардың санын көбейтті, бірақ сапалық көрсеткіші сын көтереді ме, мө-

селе осында?!

Білімді, парасатты ұрпақ қана елдің ертеңгі тұтқасын нығыз ұстай алады. Сондықтан іскерлік, жан-жақтылық, төзімділік, имандылық, инабаттылық тәрізді қасиеттерді БАҚ арқылы жастардың бойына сіңіре білуіміз керек.

БАҚ-та ұлттық болмысымызды насихаттаудың маңызы зор. Жастар, өскелең ұрпақ ұлттық құндылықтарды тарих қойнауынан суыртпақтап алуға бейім болса игі. Өйткені ғасырлар бойы қалыптасқан салт-санамызды, түсінік-дәстүрімізді біз алдыңғы аға буынның жасап-маздықпен қалыптастырып кеткен өмір өткелдерінен көріп, өзімізге үлгі ете аламыз.

Алдыңғы буынға қарап, бой түзеу кейінгі ұрпақтың саналы аяқалысы болуы керек. Сондықтан БАҚ-та тарихи-танымдық бағдарламалардың молдығы орынды әрекет. Мәселен, қазақтың біртуар ұлы Бауыржан Момышұлының өмір жолы, ұлағатты ой-тұжырымдары туралы деректі, көркем фильмдерге қарап, талай ұлтжанды ұл-қыздарымыздың қалыптасқаны сөзсіз. Немесе Мұқағали Мақатаевтың жырларындағы жалынды сөздер де жастар бойында отансүйгіштік қасиеттерді қалыптастырады. Ендеше отандық БАҚ-тың көрсетері, жазары, тыңдатары осындай азаматтарымыздан алынған тағылымдама болса, ұтарымыз көп болары сөзсіз.

1999 жылы 28 тамызда қабылданған «Қазақстан Республикасының Жастар саясаты туралы концепциясының» тұжырымдамалық-әдістелік негізіне сүйеніп, 2004 жылы 7 шілдеде «Жастар саясаты туралы заң» қабылданды. Жастардың қазіргі кезеңдегі саяси-әлеуметтік бағыты патриотизм ұғымымен тікелей байланысты. Отаншылдыққа тәрбиелеу ұлттық ерлік дәстүрлерге сүйене отырып, жас өскінінің ішкі жан дүниесі, ой санасы мен сезімін дамытып, қалыптастыруға бағытталуы керек.

Біз жастардың барлығында бірдей ұлтжандылық сезімі жоқ дегеннен аулақпыз. Бірақ жылдар озған сайын ұлттық қасие-

тіміздің ұйыған қаймағы сұйылып бара жатқандығы аңғарылады. Соның бір көрінісі - жақында орын алған оқиға.

2022 жылғы қаңтар оқиғасы кезінде қазақстандық жастардың кейбірінде патриоттық сезімнің жоқтығы аңғарылып қалды. Шеруге шығып, бұзақылық әрекет жасағандардың басым бөлігі жастар болды. Бұл, әрине, отбасынан бастап, мемлекеттік жүйе шеңберінде жіберілген қателіктердің көрінісі еді.

Оқиғадан кейін БАҚ-та Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев жастардың әлеуметтік-экономикалық бейімделуіндегі кемшіліктерді жергілікті атқарушы органдар мен мемлекеттік басқару жүйесі жіберіп отырғанын ашына айтты. Жұмыссыздық, жоғары білім алуға қолжетімсіздік, әлеуметтік жағдайын жақсартуға мүмкіндіктердің аздығы жастардың болашаққа деген сенімділігін азайтады. Нәтижесінде елдің ертеңі деп бағаланатын жастардың патриоттық сезімі әлсірей береді.

Жастардың отансүйгіштігіне сызат түсіретін тағы бір көрініс - олардың Отан қорғауға деген саналы көзқарасының төмендігі. Оның себебі бір жағынан идеологиялық жүйенің толыққанды жұмыс істемеуінде десек, екіншіден, отбасындағы тәрбиені бастап, қоғамдық ортадағы патриоттық тәрбие өз деңгейінде жүргізілмеуі деп білемін. Сондай-ақ, жастардың саяси сауаттылығының төмендігі де бір салдар.

Бүгінгі жастардың саяси сауаттылығын арттыру ісі де БАҚ-қа үлкен міндеттер жүктейді. Саяси сауаттылық жастардың саяси сезімдерін тәрбиелейді. Қоғамдағы саяси оқиғалар мен процестерді дұрыс қабылдауға, өзі іс-әрекетінде басшылыққа алуға, қоғамға теріс саяси-идеологиялық әсерлерге берілмеуге иммунитетті қалыптастырады. Сонда ғана жастарымыз тәуелсіз Қазақстанның саяси құндылықтарын қорғауға даяр болады.

(Соңы 7-бетте).

Ираннан келіп қазақ тілін үйреніп жүр

М. Қозыбаев ат. Солтүстік Қазақстан университетінде оқитын шетелдік студенттер саны жыл санап артуда. Бүгінде студенттер әр түрлі мамандық бойынша жоғары білім алады. Шетелдік азаматтар тілді меңгеру, білім беру жүйесіне дағдылану, сондай-ақ жоғарғы оқу орнында мемлекеттік грантты иелену үшін дайындық бөлімінде білім алып, өзіне жол ашудың зор мүмкіндігі бар.

Өсіресе Қытай, Моңғолия, Өзбекстан елдерінің азаматтары мұндай мүмкіндіктерді жиі пайдаланады. Биылғы жылдан бастап оларға Ираннан келген қандас-тарымыз қосылды.

Қозыбаев университетінің «Foundation» факультетіне биылғы оқу жылында мемлекеттік білім беру тапсырысымен білім алуға төрт елдің азаматтары өтініш білдірген. Атап айтар болсақ, Моңғолия, Қытай, Өзбекстан мемлекеттері және Иран Ислам Республикасынан келген шетелдік тыңдаушылар.

Иран мемлекеті азаматтарының біздің Солтүстік өңіріне білім жолын тартуы алғаш рет. Бүгінгі таңда дайындық бөлімінде ирандық 13 азамат білім алуда. Басым бөлігі - өз ұлтын қазақ деп санайтындар. Әлемді жайлаған санитарлық-эпидемиологиялық жағдайға байланысты олармен сабақ онлайн өткізілуде.

Тек бір студенттің шалғайда жүруге шыдамы жетпей, Қазақстан топырағына табан тірепті. Ол - Магадесий Бардар Әмірхусейн.

Әмірхусейн өзі туып өскен елде техни-

калық орта білім меңгерген екен. Білімін әрі қарай жетілдіру оның бір мақсаты болса, екіншіден, Қазақстанға деген қызығушылығы жас азаматты үлкен армандарға жетелесе керек.

Өткен жылдың қараша айында Қазақстанға жеткен Әмірхусейн - алтын уақыттың қадірін білетіндердің бірі. Ол жоспарлы сабақтан бөлек, қазақ және орыс тілдерін меңгеруге ден қойып отыр. Өз диттегеніне жету үшін қазақ тілділерге ағылшын үйретіп, өзі олардан қазақ тілін үйренуде. Осы мақсатпен аптасына екі рет өзі қатарлас тыңдаушыларға ағылшын тілінен

сабақ береді.

Бұл - оның волонтерлік сипаттағы өз ұсынысы болатын. Мектепті иран тілінде оқып, колледжде ағылшынды жетік меңгерген оның бүгінде қазақшадан бірқағары да бар. Жиырмадан енді асқан жас жігіттің өзгеге пайдам тисе, өзім де көп нәрсені білсем деген ұстанымы зор. Оқытушылық тәжірибесі болмаса да, мойнына алып отырған міндетінің жауапты іс екенін жақсы түсінеді. Сабақтан тыс уақытта замандастарымен әзілдесіп жүрсе, оқытушылық қызметіне кіріскен кезде салиқалы мінез танытады. Оның мақсаты мен алға қойған міндеттерін жақсы ұққан замандастары да оның қызметіне жоғары баға береді.

Ұлтқа, тілге деген құрмет - ана сүтімен даритын қасиет. Әмірхусейннің Қазақстанға, қазақ тілін меңгеруге деген құштарлығы анасының тәрбиесінен деп білеміз. Оның әкесі ирандық болса, анасы қазақ ұлтынан екен.

Әмірхусейн - арман қуған, мақсат құрған жастардың бірі. Дайындық бөлімінен студенттік өмірге дайындалып жүрген жас жігіттің болашаққа деген сеніміне қарап, көңіл нұрланады. Өзінің қазақ топырағында еңбек еткісі келетінін жасырмай жүрген азаматтың ертеңгі күні осы мемлекет үшін қызмет жасап, сүйіспеншілігімен басқаларды да тарта жүретініне сенім мол.

Нуржанар ПАРТИЗАН,
«Журналистика» мамандығының студенті

БҰҚПА, ҚАЗАҚ!

Қазақша білмейтін Петропавл қай елдің қаласы?!

Тіл - халықтың басты қарым-қатынас құралы. «Балық тілсіз болса да, халық тілсіз болмай-ды» деген Қыдыр Мырза Әли атамыздың нақыл сөзіндей, тіл-сіз халық түгілі жеке тұлға өмірін елестетудің өзі сүреңсіз. То-лыққанды адам болып қалыптасып, қоғаммен біртұтас бай-ланыс құру үшін де басты құралымыз тіл болып табылатыны сөзсіз.

Жер бетінде 6000-нан астам тіл болса, оның ішінде қолда-ныстағы мемлекеттік мәртебесі бар тілдер, жойылудың аз-ақ алдында тұрған, тіпті жойылып та үлгерген қаншама тілдер баршылық. Сонымен қатар төу-елсіздігін алған қаншама ел мемлекеттік тілін бекіткен күн-нің өзінде, халықты сол тілде сөйлете алмай жатқан елдер де жоқ емес.

Мен өз басым қазақ тілінің жанашыры ретінде ана тілімнің жойылып кетуіне алаңдаймын. Олай деуіме себеп те жоқ емес.

Ең алғаш 2018 жылы қыркүйекте М. Қозыбаев ат. Солтүстік Қазақстан универ-

ситетіне оқуға келген мен өзімді Қазақстанның емес, Ресейдің бір қаласына келгендей сезіндім.

(Соңы 11-бетте).

Телеарналар жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеп жатыр ма?

(Соңы. Басы 6-бетте).

Ақорданың Twitter-дегі парақшасында Қазақстан Президенти Қасым-Жомарт Тоқаев: «Еліміздің ертеңі де - жас-тар! Біз жастарға жаңа мүмкіндіктер беруіміз керек. Бұл - бизнес ашу, білім алу, жұмысқа орналасу, табыс табу деген сөз. Өз өмірін жақсартуға, мансабы бойынша жоғарылауға арналған әлеуметтік лифтілер іс жүзінде жұмыс істеуі керек. Біздің елімізде бәсекеге қабілетті әрі талантты жастар көп. Сондықтан осындай креатив жас-тарға кеңінен жол ашып, жағдай жасау керек. Олар жас-тық шақтың күш-қайратын егемен елімізді өркендетуге жұмсайды деп сенеміз», - деп өзінің тұжырымды ойын жеткізеді.

Ендеше, жастар саясаты, жас ұрпақтың қанына отан-шылдықты сіңіру, жастардың ел-қуатты өмір сүруіне жағ-дай жасау бүгінгі күннің өзекті мәселесі деп білемін.

Сәбина МОЛЬДИНОВА,
«Журналистика» мамандығының студенті

KU жаңалықтарын ku.edu.kz сайтында бірінші болып оқыңыз

Шугайып Капаров, студент 3 курса ОП «Агрономия». Сейчас он проходит производственную практику на ферме Biohof Elfrich в Мюнстерланде (Германия). Агрокомпания является одной из самых про-

На практику за рубеж - легко!

Эту возможность используют студенты и магистранты агро-технологического факультета уже более 10 лет. Они регулярно выезжают на практику в страны Европы.

грессивных в овощном секторе и поставляет свою продукцию свежей напрямую на рынки. Здесь Шугайып узнал, как выращиваются органическая капуста, брокколи, лук, салат и другие виды.

Еще один наш третьекурсник образовательной программы «Технология продовольственных продуктов» Даниал Зайкин также проходит производственную практику в Германии по программе LOGO.

Он находится в городе Поммерсфельден в Баварии. И практикуется на предприятии по производству сыров, которые не уступают по вкусу французскому аналогу. Сыроварня также имеет собственное животно-

водческое хозяйство и славится богатыми традициями по сыроделию. В процессе прохождения производственной практики студент осваивает технологию приёмки моло-

ка, изучает рецептуру, занимается варкой и упаковкой сыров.

Всего в данный момент 12 обучающихся АФ проходят производственную практику в Германии. В течение полугода ребята будут находиться там. Отметим, что проживание и питание для них бесплатно, плюс, за свою работу, они ежемесячно получают заработную плату.

Карина САРБАЕВА,
корреспондент медиацентра

Шарын шатқалы мен Бурабайдағы тәжірибе

Алған білімдерін практикада қолданып, қажетті жабдықты зерделеуге үйренген «География және экология» кафедрасының студенттері далалық тәжірибелерін Алматы және Бурабай қалаларында өткізді.

Болашақ география мұғалімдері табиғи аймақтарды, Шарын шатқалы, Іле-Алатау ұлттық паркі, Қапшағай су қоймасы, Медеу, Көк-Төбе және мұражайлар мен ботаникалық бақ сынды нысандарды аралады.

Оқытушы И.В. Лаптевамен бірге эколог-

студенттер Бурабай қаласындағы, Кенесары үңгірін, көгілдір шығанағының жағалауын, Бөлектау тауын, Жұмбақтас жартасын көруге мүмкіндік алды. Аймақтың флорасы мен фаунасымен танысып, күн сайын сол жерлерде экологиялық бақылаулар

жүргізілді. Мұндай тәжірибе білім алушылардың ой-өрісін кеңейтіп қана қоймай, олардың өзіндік жұмысының дамуына ықпал етеді. Практика барысында студенттер ақпаратты іріктеуге және жүйелеуге, ұжымда жұмыс істеу дағдыларын дамытып,

далалық материалды дұрыс жинап, реттей білуді игереді.

Зарина МАКШАЕВА,
медиаорталық тілшісі

Мағжан оқулары - 2022

Мағжан Жұмабаев - халқының бостандығы үшін күрескен тұғырлы тұлға. Университетімізде әйгілі жерлесіміздің шығармашылығын зерттеуге үлкен көңіл бөлінеді. Биыл қазақ поэзиясының жарық жұлдызы, Алаш қайраткері, Мағжан Жұмабаевқа 129 жыл.

Осы орайда «Мағжан оқулары-2022: Ұлы Даланың рухани мұрасы» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция өтті. Кездесу Қазақстанның, сонымен қатар, Түркияның ғалымдары мен әдебиет сыншыларының және қоғам қайраткерлерінің қатысуымен өтті.

«Әріптестер бүгін ерекше күн. Баршаңызды Мағжан оқуларының басталуымен

құттықтаймын. Ұлы Абайдың ізбасары болған қазақ поэзиясының практигі Мағжан ағамыздың нәзік лирикасы өз халқының баға жетпес құндылығына айналды. Жақсы жаңалықтардың бірі, енді бір ай кәлемінде өңірде Мағжан Жұмабаев туралы 4 бөлімнен тұратын тарихи телехикая түсіріліп жатыр. Туындыға бір топ өртістер қатысуда. Жалпы тарихи телехикая болаты-

нына сенімдімін, сәттілік серік болсын», - СҚО әкімінің орынбасары Ғани Нығыметов.

Жиында түрік университеттерінің бетке ұстар тұлғалары қатысып, елін сүйген ақынның Түркиядағы шығармашылығын зерттеу жайлы баяндамаларын ұсынды. Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университетінің профессоры, Сабыр Сеңкібаев Мағжан Жұмабаевтың ұстаздық-тәлімдік ілімдеріне тоқталып, поэзиясындағы көркемдік ерекшеліктер, тіл құдіретінің образ жасаудағы икемділігі және каламгердің сөз таңдауын талқылады.

Зарина МАКШАЕВА,
медиаорталық тілшісі

Студенты осваивают IT-технологии в агросфере

Преподаватели и студенты агротехнологического факультета встретились с представителями IT-компаний Egistic.

Она занимается разработкой системы онлайн управления хозяйством, которая предназначена для агрономов, фермеров, желающих облегчить работу по контролю своего урожая. Сейчас ею пользуются более 100 агрохозяйств по Казахстану общей площадью более 1 000 000 гектар. Данная онлайн система может упростить многие сельскохозяйственные процессы: севооборот, агрохим анализ почвы, анализ активных температур и осадков, прогноз погоды на 14 дней в радиусе хозяйства и другие.

Технологии не стоят на месте, вместе с ними и наши студенты продолжают изучать все тонкости и возможности будущей профессии. Коммерческий директор компании Egistic Диана Кабдушева поделилась с ребятами своим опытом, рассказала об организации, ее функционале и команде, а также о том, чем они могут быть полезны для обучающихся вузов. По окончании встречи гости подарили ценные призы от компании.

Карина САРБАЕВА,
корреспондент медиацентра

Новые тренды обучения иностранному языку

В нашем университете прошла международная научно-практическая конференция для учителей иностранных языков «Переход от онлайн-образования к традиционному: применение стратегий дистанционного обучения в классе». Мероприятие организовано в сотрудничестве с Национальной ассоциацией учителей английского языка Казахстана «KazTEA» и Северо-Казахстанской ассоциацией учителей английского языка «АТЕНК», а также НИШ г. Петропавловска. Коллеги обсудили возможности обучения иностранному языку в эпоху цифровизации.

Конференция проводилась при поддержке Регионального офиса по программам английского языка Посольства США в РК и Издательства Оксфордского университета.

Всего в пленарном заседании приняли участие более 200 человек. Это ученые и педагоги из Казахстана и США. Среди ключевых докладчиков выступили зарубежные и отечественные специалисты: Джон Силвер - директор Регионального офиса Посольства США в Нур-Султане, Татьяна Лютякина - президент KazTEA, Пол Вудфол - главный специалист по профессиональному развитию Оксфордского университе-

та и другие.

Были рассмотрены вопросы: повышения профессионального уровня смешанного обучения; интегрирования веб-приложений в учебный процесс и навыков 21 века в изучение английского; внедрения инклюзивного образования; активизации предметных знаний в рамках STEAM программ обучения.

По итогам конференции предусмотрена публикация сборника материалов.

Карина САРБАЕВА,
корреспондент медиацентра

**Читайте новости Kozybayev University
первыми на сайте ku.edu.kz**

Особое внимание - будущим педагогам

В вузе прошла ещё одна интересная встреча. На этот раз - студентов педагогического направления с директором Назарбаев Интеллектуальной школы г. Петропавловска Данияром Уалиевым. Они обсудили различные темы сферы образования: от личного профессионального пути до значения преподавателя в современном мире.

Данияр Серикович рассказал о важных, ключевых моментах работы учителя, тем самым, замотивировав наших ребят к становлению их как будущих профессионалов. Кроме того, важным аспектом встречи стало дальнейшее трудоустройство выпускников вуза.

«Мы говорим о конкурентоспособности. Мы говорим о будущем страны. Каждый человек должен быть на своем месте, быть профессионалом, любить свою работу и привносить в нее что-то новое. Мы приветствуем молодых специалистов», - поделился директор НИШ.

Будущие учителя заинтересовались перспективами и возможностями работы в НИШ, задавали свои вопросы и делились мнениями.

Карина САРБАЕВА,
корреспондент медиацентра

«Чистая сессия» в вузе

Очередная сессия в **Kozybayev University** прошла в открытом формате.

Экзамены посещали сторонние наблюдатели и сотрудники антикоррупционной службы. А еще, по хорошей традиции, работали волонтеры-прокторы из числа студентов. 70 ребят прошли обучение и следили за соблюдением академической честности. Они проверяли процедуру проведения экзаменов (соответствие заявленному количеству экзаменуемых, наличие списывающих, шпаргалок и другое), представляли свои штампы на листах ответов тех студентов, которые прошли проверку, мониторили работу преподавателей-экспертов. Всё это осуществлялось в рамках акции «Чистая сессия».

Ещё один механизм прокторинга - сдача экзаменов в системе Moodle. Эта платформа позволяет проводить фото наблюдение и фиксировать нарушения (посещение мессенджеров, сторонних сайтов и т.д.). Все замечания, полученные за период сессии, будут рассмотрены на заседании Совета по этике и приняты соответствующие меры по их устранению.

Екатерина ВОЛЬДАНОВА,
редактор медиацентра

Балалар ғылым әлемінде!

Қозыбаев университеті мен Оқушылар сарайы солтүстікқазақстандық балғындарға, Балаларды қорғау күнінде нағыз мереке сыйлады. Себебі, ұйымдастырушылар ғылымды насихаттауға және жас зерттеушілерге қолдау көрсетуге тырысады.

Шеберлік сабақтары, робототехника және интеллектуалды, танымдық ойындардан жарыстар ұйымдастырылды. Балалар ашық зертханаларды аралап, өздерін жас суретшілер, дизайнерлер, зерттеушілер, қолөнер шеберлері ретінде сезіне алды.

Университетіміздің студенттері мен ғалымдары есте қаларлық Химиялық шоу өткізді. Тәжірибе түрінде олар заттардың өзара әрекеттесуінің күрделі процестерін көрсетті. Сондай-ақ, 9-11 сынып оқушылары арасында университетіміздің педагогикалық ұжымымен кездесулер өткі-

зілді. Аризона университетімен бірге қос дипломдық бағдарламаларға қабылдау мәселелерін талқылады.

Жиынның келесі кезеңінде студенттер мен мектеп оқушылары «Science talks» атты ғылыми коммуникация сайысына қатысты. Олар техника, медицина, биология, химия, физика немесе математика саласындағы Нобель сыйлығының лауреатарының ғылыми жаңалықтарын қарапайым тілмен жеткізе білді. Байқауға жұмыстар бейнеролик түрінде қабылданып, үздік 10-дық финалға өтіп, қазылар алқа-

сының алдында өз жобаларын қорғап шықты.

Нәтижесінде 10-сынып оқушысы Дария Ахтаева (Шал ақын ауданы, Кеңес орта мектебі) жеңімпаз атанды!

2 орын Алина Нұрмағамбетоваға (М. Жү-

мабаев атындағы IT-мектеп-лицейі) бұйырды.

3 орынды Максим Ильиненко (Петропавл қаласындағы № 2 орта мектеп) иеленді.

Барлық жүлдегерлер мен жеңімпаздар естелік сыйлықтарға ие болады. Құттықтаймыз!

Зарина МАКШАЕВА,
медиаорталық тілшісі

ПОЗДРАВЛЯЕМ С ОКОНЧАНИЕМ УЧЕБНОГО ГОДА!

Очередной учебный год подходит к концу. Пусть он и был местами трудный, но всё получилось, всё вышло. А опыт и знания, которые были приобретены, - бесценны и будут, как самый необходимый багаж, следовать за нами по жизни.

Для Kozubayev University этот учебный год, несомненно, завершается успешно. На счету родной alma mater сотни побед и свершений, которые стали возможны благодаря талантливым и амбициозным студентам, магистрантам и докторантам, профессорско-преподавательскому составу и сотрудникам нашего университета. Перечислять достижения вновь, однако, не станем, так как каждый месяц мы неустанно информировали читателей обо всех успехах на страницах газеты «Парасат».

На протяжении всего этого времени дружной командой редакторов, преподава-

телей и студентов кафедры «Журналистика» мы готовили новые номера, в которых старались осветить самые важные новости вуза, рассказать об умных, креативных и спортивных воспитанниках Северо-Казахстанского университета имени Манаша Козыбаева. Надеемся, мы смогли выполнить эту миссию на не менее высоком уровне и благодарим вас за то, что продолжаете быть с нами!

Совсем скоро для обучающихся и ППС Kozubayev University начнётся пора каникул и отпусков, мы также возьмём непродолжительную паузу для того, чтобы набраться сил и в новом учебном году готовить газету «Парасат» с новым вдохновением. Поэтому не прощаемся, а говорим «До свидания!»

Примите поздравления с окончанием 2021-2022 учебного года! Для каждого он

был разным: для одних - жизненным уроком, новым открытием, важными событиями, а для других - очередной порцией знаний, умений, навыков. Простым он был или сложным, но для всех и каждого - полным размышлений, выводов, планов. Пусть лето будет жарким, а настроение - отличным. Пусть эта пора принесёт много радости и света. Отдыхайте и наслаждайтесь. Пусть будет больше встреч с друзьями и интересных моментов. Пусть время отдыха и перезагрузки не пройдёт даром, а вернёт всех крепкими, здоровыми, красивыми, готовыми к новому старту, к новому учебному году.

До скорых встреч в сентябре!

Ерлан ОРАЗОВ,
выпускающий редактор газеты

Бұқпа, қазақ!

(Соңы. Басы 7-бетте).

Себебі ащы да болса шындық, бұл жердегі қазақтардың арасында орысша сөйлеп қана қоймай, өз ана тілін түсінбейтіндері де бар. Сөйлесе өз еркі ғой, оларды айыптаудан аулақпын. Алайда...

2018 жылдың қыс айы болатын. Бір күні ауруханаға барамын деп жүріп байқамай, басқа жаққа баратын автобусты отырып қойған екенмін. Аурухана аялдамасын күтіп, ұзақ отырдым. Бір кезде автобус жүргізуші тоқтап, орысша бірдеңелер айтып жатты. Артыма қарасам, жалғыз өзім қалған екенмін.

Мен түспей бажырайып отырсам керек, ол маған қатты дауыспен айқайлап сөйлегенінен «Выйди!» сөзін ғана ұғдым.

Жүргізушінің айқайлағанынан қорқып, ақысын төлеп, автобустан түсіп кеттім. Айнала мен үшін бейтаныс. Қаланың бір шетінде тұрмын. 40 градус аязда бірсыпыра уақытты аялдамада тұрып өткізіп алдым. Одан әрі тұрудың еш мәні қалмаған соң автобустан келген жағыма қарай жүре бердім.

Алдымнан шыққан әр адамнан жол сұрауға тырыстым. Бірақ ойымды жеткізе алмадым. Жолымда орысы да, қазағы да кездесті. Жаныма батқаны - адасқаным емес, кездестірген бірде-бір қандасымның қазақша түсінбеуі еді.

Неге жақынына хабарласпады, деп ойлайсыздар ғой немесе телефонды пайдаланып google арқылы аударып алмады ма деп сөгетін шығарсыздар. Оған мүмкіндігім болмады, қалта телефонымды бөлмеде қалдырып кеткенімді осы кезде ғана білдім.

Ақыр аяғында жылап жібердім. Сол кезде татар ма, жоқ әлде өзбек пе білмеймін, әйтеуір құдайға қараған бір әйел орысша бірдемелерін айтып жаныма келді. Мен жылап тұрып: «Адасып кеттім, сіз бәрібір түсінбейсіз ғой», - дедім. Сол кезде

ол маған жылы сөздерін айтып, жыламауымды өтініп, қайда бару керектігімді қазақша, ұғынықты тілде сөйлегені мені қатты қуантты. Тіпті ана кісіні құшақтап алдым.

Университетке жете алмай тұрғанымды айтып едім, оның жолы оңай ғой, еш жылама деп көз жасымды сұртты.

Сөйтіп жолдың келесі жағына өтіп, бір көшеден кейін аялдамаға әкеліп, автобусты отырғызып, жүргізушіге тапсырды. Мен оған қарап «рахмет» деп айтар-айтпастан автобус жүріп кетті.

Әр істің қайыры бар деген. Ұлты қазақ, бірақ тілі орыстанып кеткенін байқай отырып, «Сонда бұл жерде өмір сүруім үшін орыс тілін білуге міндеттім бе?» деген ой туды.

Шіркін, Әлихан Бөкейханов пен Ахмет Байтұрсынов сынды зиялыларымыздың қазақ тілі үшін өткен еңбектерінің зая кеткені ме?! Бұлай ойлауға себеп жалғыз Солтүстік Қазақстан облысының орталығы Петропавл қаласы ғана емес, жалпы Алматы, Павлодар, Қарағанды, Екібастұз қалаларында болғанымда да, адамдардың тек орысша сөйлейтіндерін байқадым.

Жарайды, тек Солтүстік қой деп өзімді жұбатқанмен жоғарыда аталған қалаларға барып, өз көзіммен көргеннен кейін қазақша сөйлеуден неге адамдар бас тартады деген кішігірім сауалнама жүргізген едім. Сонда байқағаным - кейбір қалалық қазақтар расымен қазақ тілін білмесе, ал кейбірі тіпті қазақша сөйлеуге ұялатындықтарын жасырмады. Оның себебі тек ауылдан келген адамдар қазақша сөйлейді деген халық арасында түсінік те бар екен.

Үш-төрт жыл ішінде бұған да етім үйреніп кетті. Шынымды айтсам, мен өзімнің Моңғолия елінде тұғанымды ешқашан сезінген емеспін. Себебі онда бәрі қазақша сөйлейді және мен өзімнің қазақ екенімді ғана сезініп өстім.

Қазақстандағы адамдар неге осылай қазақ тілінде сөйлемейді деп ренжіп, өк-

пелемейтін болдым. Оның себебін тарихтан белгілі 250 жылдан астам уақыт Ресей державасының отарлығында болғанын ескеріп, бодан елдің жай-күйімен зерделеуге тырысамын. Осындай қиын шақта, тілдің құқықтық қорғалуын өзекті мәселе етіп көтеріп, ірі державаға талап қоя білген арыстарымыздың әрекеті, бүгінгі тіл тағдырын қорғаудың бастамасы деуге болады.

Ал қазір ше?! Алпаға шүкір, егемен болып еліміз тәуелсіздігін алып, емін-еркін өмір сүруге мүмкіндік беріп тұрғанда неге қазақша сөйлеп, Қазақ елінің атағын кеңінен таратып, көтермеске? Неге біз 100 қазақ және 10 орыс болса, орысша сөйлейміз? Бұның себебі әлі де болса санаға қонымсыз.

Менің ойымша, жүрегіңде титтей болсын өзіңіз ұлтына деген құрметі бар әр қазақ қазақша сөйлеуі тиіс!

Негізінен кейбір адамдарға орысша сөйлеу беделді болып көрінулеріне көмектеседі деген пікір қалыптастыру - нағандық. Бірақ әлемдегі ең тұнық, ең әдемі менің туған тілім - қазақ тілінен артық абыройы асқақ тіл жоқ екенін айтқым келеді. Әрбір түйсігі бар адам ана тілін білмеген пенде өзге тілді де жарытпайтынын түсінеді. Сондықтан да мен: «Бұқпа, қазақ!» деп айтқым келеді.

Дегенмен адамдар қазақша сөйлемегені болмаса елімізде қазақ мекемелер жұмысы едәуір қарқынды дамып келе жатыр. Мен тыныс алған әр уақытта менің тілім - құрметті ана тілім үшін қызмет ететін боламын. Себебі мен қазақ болып өз тіліме жаным ашымағанда басқа ұлттың жаны ашымасы анық.

Нуржанар ПАРТИЗАН,
«Журналистика» мамандығының студенті

БОЛЬШЕ, ЧЕМ ПРОСТО ХОББИ...

«Я танцую, потому что я счастлива! Я танцую, потому что я свободна!» - такими словами начала рассказ о себе одна из талантливых студенток **Kozybaev University**. **Даяна ОМИРЖАНОВА** - не только замечательный танцор, а ещё и неординарная личность. В нашем интервью мы постарались передать её подход к жизни и танцам.

Даяна родилась и выросла в селе Ибраево района Шал акына. Именно там она впервые освоила азы танца.

«С самых малых лет я безумно любила музыку и чувствовала её всей душой и телом. Насколько я помню, у меня был магнитофон. Я включала на нём музыку и начинала самостоятельно танцевать. Так, я всё больше и больше начала любить танцы», - вспоминает девушка.

К слову, имея талант в чём-то, не всегда можно достичь успеха, если не будет наставника, который поможет и направит. Наша собеседница - не исключение. Даяна, рассказывая о своих достижениях, часто говорит о своём хореографе, руководителе и просто друге: «В школьные годы меня заметила наш школьный хореограф, Баяхметова Асель Маратовна. С уверенностью могу сказать, что она развивала во мне потенциал и маленькими шагами вела меня к успеху в искусстве танца». Благодаря их совместной работе Даяне Омиржановой удалось выйти на международный уровень. Как результат, она заняла 1-е место в конкурсе «Magic melodies», в международном конкурсе танцев «Diva dance» - 2-е место, в турецком международном танцевальном конкурсе - также 2-е место.

И это только начало.

Студентка кафедры «Культурно-досуговая работа» не собирается останавливаться на достигнутом. Она мечтает принять участие в популярных танцевальных проектах «Биле, Қазақстан» и «Танцы». Сейчас девушка набирается опыта и проводит своё свободное время, работая танцором в «Студии 117», руководителем которого является известная в нашем регионе певица и хореограф - Диляра Сабыр. Неудивительно, что, отвечая на вопрос «Кто для тебя является примером для подражания в танцах?», Даяна назвала Диляру, ведь, по её словам, кумиры - это не те, кто «в телевизоре выступает», а те, кто рядом с нами.

Кроме того, Даяна развивается и в других сферах: занимается йогой, плаванием, чтением книг о психологии. А так как девушка любит детей, то по праздникам работает аниматором от агентства «Ярче».

Как и все творческие люди, наша героиня испытывала сложности в выборе профессии. В период, когда она поняла, что её увлечения танцами перерастают в нечто большее, чем просто хобби, родные не восприняли всерьёз получение подобного рода образования. Но, несмотря на

это, она знала, чего желает, и решила усердно добиваться своих целей.

«Я понимала, что это не просто танцы, это целая жизнь для меня. В этой сфере я планирую создавать что-то новое, обучать новые поколения тому, чему я научусь сама, и всё это, конечно, хочу связывать с нашей культурой», - подытожила наш разговор Даяна Омиржанова.

Аида ХАМЗИНА,
студентка специальности
«Журналистика»

В ЗДОРОВОМ ТЕЛЕ ЗДОРОВЫЙ ДУХ

«Я делаю это в первую очередь для себя, для души. Не преследую цели поправить здоровье или иметь красивое тело. Я влюблена именно в этот спорт с первой тренировки», - рассказывает девушка.

Волейболом Данара начала заниматься, будучи старшеклассницей, в школе. Здесь начала показывать первые успехи. Ездил на областные и республиканские соревнования. Привозила дипломы, медали и куб-

К сожалению, так называемое «Поколение Z» всё меньше приобщается к спорту. Несмотря на то, что сегодня имеется полная доступность к занятиям физической культурой, молодые люди чаще выбирают другой вид досуга. Можно предположить, что такое исключение спорта из жизни людей вполне оправдано. Современный человек стал больше читать, изучать науку, бороться за равноправие.

Однако стоит помнить, что спорт всегда являлся мощным социальным феноменом и средством успешной социализации. Этот факт на своём примере подтверждает одна из студенток **СКУ им. М. Козыбаева** - **Данара МУСТАФИНА**. Старшекурсница вот уже пятый год занимается волейболом, хотя профессию выбрала от спорта далекою.

ки. После поступления в вуз решила любимое дело не забрасывать. Уже несколько раз Данара со своей командой приносила **Kozybaev University** призовые места со спортивных состязаний.

«При знакомстве вряд ли кто подумает, что я волейболистка. Принято считать, что для этого вида спорта надо иметь высокий рост, чего у меня нет. На самом деле такое правило есть. Но это скорее преимущество для некоторых, нежели обязательное условие. Я чаще всего ниже сокомандниц и соперниц, но точно не хуже в игре. Поэтому нет никаких преград. Если только отговорки», - добавила собеседница.

Местные спортсмены благодарят руководство вуза за поддержку. Ведь далеко не во всех университетах есть свой спорт-клуб, бассейн, тренажёрные залы.

«Это огромное преимущество перед другими, даже столичными учебными заведениями. Я несколько не жалею, что поступила к нам, в том числе и благодаря возможностям продолжать спортивную деятельность», - заключила Данара Мустафина.

Карина НЕГМЕТОВА,
студентка специальности
«Журналистика»

«МОЛОДОСТЬ - ВРЕМЯ РЕАЛИЗАЦИИ НАДЕЖД»

Лилия увлекается вокалом, танцами, в совершенстве владеет тремя языками, один из которых - государственный, занимается активной общественной деятельностью в молодёжных организациях и всё это совмещает с успехами в учёбе. Не случайно то, что практически не одно мероприятие не проходит без её выступления.

Девушка имеет блистательные вокаль-

...именно так считает студентка четвёртого курса специальности «Туризм» **Kozybayev University** Лилия ОРЕХОВА. И потому из всех сил старается сему девизу соответствовать на сотню процентов.

«Талантливый человек талантлив во всём», - говорят о девушке преподаватели вуза, где за три года обучения она смогла завоевать уважение и, если позволите, восхищение окружающих.

ные данные, доказательством тому являются её многочисленные награды на конкурсах и творческих состязаниях не только в стенах Северо-Казахстанского университета имени М. Козыбаева, но и далеко за его пределами.

«Я занимаюсь вокалом 12 лет. Люблю это дело всем сердцем. Я чувствую себя собой, когда пою, и полностью раскрываюсь. Мне ещё многому предстоит учиться, но я всегда готова к новому», - поделилась собеседница.

Кроме того, Лилия занимается хореографией и уже не раз вместе с товарищами по творчеству ставила номера современных танцев.

Не понаслышке её знают и в профсоюзе студентов. Вместе с активистами за неолгие годы обучения они организовали плеяду ярких мероприятий для студентов родного вуза.

Мотивация к такой многозадачности, как выяснялось в беседе, проста: «Мысль о том, что я могу стать лучше и успешнее, что это даст свои плоды в будущем, заставляет двигаться дальше».

Своим творчеством Лилия часто делится в соцсетях. На ее странице можно найти каверы, инсайты, танцы или просто отрывки из повседневной рутины. Также ей интересно изучение архитектуры, структуры бизнеса, туризма, маркетинга.

Ещё один из главных принципов жизни творческой личности - жить моментом, потому своими планами после выпуска девушка пока не спешит делиться. «Проживаю в настоящем моменте и беру от жизни всё», - заключила Лилия Орехова.

Карина НЕГМЕТОВА,
студентка специальности
«Журналистика»

ТЕАТР ЕСТЬ ИСКУССТВО ОТРАЖАТЬ

Многие студенты **Kozybayev University** знают **Елизавету ГУЛЯЕВУ**, второкурсницу кафедры «Культурно-досуговая работа», как режиссера народного студентческого театра «Пилигрим». Кроме того, девушка служит актрисой в молодёжной театральной студии «Тишина закулисья». Можно сказать, она живёт театром.

Актёрской деятельностью Лиза занимается с 9 лет. Неудивительно, что она привыкла смотреть на мир театра глазами актёра. Предложение стать режиссёром народного студенческого театра «Пилигрим» пришло довольно неожиданно. До поступления в университет девушка не задумывалась о карьере режиссёра, но решила испытать свои силы в университете.

«Посчитала, что у меня есть знания и навыки, которыми я могу поделиться. На самом деле профессия режиссёра оказалась намного сложнее и интереснее, чем я думала, но я ни о чём не жалею», - поделилась собеседница.

Несмотря на то, что Елизавета ведёт довольно активный образ жизни, она с трудом, но совмещает работу со сценой и учёбой. Режиссура - сфера достаточно сложная и трудная. Для её освоения требуется не только талант и творческая жилка, но и огромный труд. Многие зависят от режиссёра: подбор материала, декораций, в конце концов, артистов. К слову, если кто-то из студентов желает стать актёром, то всегда может попробовать себя в «Пилигриме». С началом нового учебного года театр открывает набор новых актёров. Вам лишь необходимо следить за аккаунтом театра в Instagram: @piligrim_theatre_.

Однако вернёмся к основной теме материала. Вам тоже интересно, как проходит процесс творения искусства?

«Постановка любой пьесы начинается, прежде всего, с читки и анализа. Актёры должны понимать, что они играют, для чего и почему. На этом же этапе актёры начинают учить текст - чем быстрее, тем лучше. Затем наступает этап разводки. Здесь в спектакле появляется самое важное - действие. Ну и прогоны, и репетиции. Помимо этого, конечно, идёт непрерывная работа режиссёра в поиске интересных решений, подбора подходящего музыкального материала и выстраивания световой картинки», - рассказала Елизавета.

Девушка столь красочно и подробно описала процесс подготовки постановок, что мы попросили её назвать ТОП-3 самых удачных спектаклей. По словам Лизы, это: спектакль-воспоминание «А зори здесь тихие...» Федота Васкова по одноимённой повести Бориса Васильева, поэтический вечер «О любви» и поэтический спектакль «История одной скамейки» (совместная работа с театром «Кривое зеркало»).

Помимо режиссуры, актёрства и учёбы, у нашей героини есть много других увлечений, большинство из них связаны с саморазвитием. По её словам, актёр должен уметь всё, ведь никогда не знаешь,

что придется играть на сцене. Основными увлечениями девушка назвала чтение и музыку.

Елизавета Гуляева - очень скромная, но в то же время коммуникабельная личность. В ней присутствуют все те качества, которыми должен обладать актёр и режиссёр. Богатая фантазия, образное мышление, умение работать в коллективе и находить общий язык с людьми.

Аида ХАМЗИНА,
студентка специальности
«Журналистика»

ДОСТАТОЧНО СДЕЛАТЬ ШАГ, И ДОРОГА ПОЯВИТСЯ САМА СОБОЙ!

В Северо-Казахстанском университете имени Манаша Козыбаева обучается множество различных творческих ребят. Каждый отличается своей харизмой, увлечениями и взглядами на жизнь. Сегодня мы расскажем об одном из таких студентов Kozybayev University. Кусочком своей творческой жизни с нами поделился студент третьего курса кафедры «Журналистика» Олег КОСИНОВ.

свою жизнь.

«Не могу представить свою жизнь без поэзии и писательства, но всё же, если бы не это, тогда занимался музыкальной деятельностью. Тогда было бы больше времени посвятить себя ей», - делится моло-

Молодой человек родился в селе Тимирязево, там же учился и окончил Тимирязевскую школу-гимназию. Параллельно обучение совмещал с музыкальной школой. Именно там Олег научился играть на фортепиано и гитаре, при этом стал солистом, но нашёл и другое творческое увлечение:

«Первое своё стихотворение я написал в 9 лет, оно называлось «Осень». И всё же я его никому не показывал. Спустя некоторое время, родители его нашли и поинтересовались, написал ли это я сам. Однако более серьёзной поэзией я начал заниматься в 9 классе, участвуя в различных конкурсах, мероприятиях, посвящённых литературе, определённому поэту и т.д.»

Олег мечтал и волнительно переживал о поступлении в Kozybayev University. Он с трепетом и радостью рассказывает о том, какой была первая поездка в alma mater:

«Помню, как в 11 классе преподаватели предложили нам съездить в город Петропавловск, на день открытых дверей нашего университета. Я помню, как с нетерпением ждал этого дня и этой поездки. Мне очень хотелось своими глазами увидеть университет. К тому же друзья делились эмоциями о том какой он, что там есть медиациентр и кафедра «Журналистика». Это поспособствовало тому, что я захотел туда поступить».

Юноша с детства мечтал быть журналистом, из своих воспоминаний рассказывает:

«Смотря по телевизору, как телеведущие, корреспонденты ведут свои программы, я вдохновлялся. И уже окончательно принял свое решение после шоу Ларри Кинга. И вот наконец-то моя мечта сбылась, я поступил в университет по специальности «Журналистика».

Немного погодя, пришло время первой практики на производстве. Наверное, не будет удивительным то, что человек, умеющий и любящий писать, без раздумий выбрал для прохождения практики газету.

«Как раз, когда началась пандемия, я устроился в сельскую газету и проходил там практику. Скажу, что газетная сфера мне нравится больше, чем телевидение. И

там куда больше кругозор творчества для написания статей, их редактуры и выражения своих мыслей», - отмечает юный журналист.

Возможно, именно место прохождения практики навяло множество идей для творчества. Поэтому Олег может в любое время начать делать наброски нового стихотворения. Для него поэзию не сложно совмещать с учебным процессом. Ведь, по его словам, поэзия - это своего рода хобби, которое никогда не может помешать. К тому же, помимо стихотворений, парень увлекается написанием повестей и рассказов. Но любая работа зависит от вдохновения.

Всегда интересно узнать у творческого человека, а что, если бы не то или иное увлечение, чему бы тогда он посвятил

дой человек.

В завершение Олег обратился к студентам первого курса с искренними и теплыми пожеланиями:

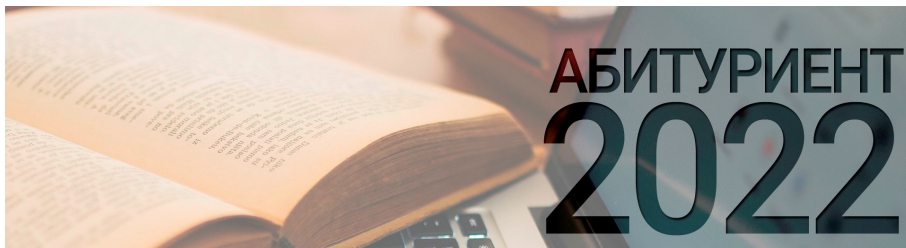
«Желаю ребятам идти к своей мечте, стремиться познавать что-то за рамками своей деятельности. Ведь как говорил классик Иммануил Кант: «Достаточно сделать шаг, и дорога появится сама собой». Нужно всего лишь захотеть добиться цели и прикладывать все усилия для её реализации. И тогда обязательно всё получится!»

**Надежда ОРЛОВСКАЯ,
студентка специальности
«Журналистика»**

KU ждёт именно вас!

Грандиозные планы, большие возможности и незабываемые впечатления! Строй своё будущее вместе с нами!

Ответы на вопросы о поступлении в Kozybayev University в 2022 году можно найти на странице «Поступающим» на сайте: ku.edu.kz.

УНИВЕРСИТЕТ - ЭТО НЕ ТОЛЬКО УЧЁБА

Северо-Казахстанский университет имени М. Козыбаева уже на протяжении многих лет открыт для талантливой и целеустремлённой молодёжи. Преподаватели вуза проводят работу по выявлению и развитию личностных особенностей у студентов так, чтобы они могли себя реализовать во многих сферах. На плечах педагогов, несомненно, лежит огромная ответственность, которая заключается не только в выявлении наиболее одаренных студентов, имеющих выраженную мотивацию, но и в содействии в личностном развитии обучающихся. Наш вуз предоставляет множество направлений для реализации своих студентов, ведь именно в университете молодые люди адаптируются к будущей социализации.

Студенческие объединения являются важной частью жизни в высшем учебном заведении. Они дают возможность расширить свой кругозор, познакомиться с интересными личностями, заниматься творчеством, а также развивать социально значимые навыки обучающихся, будь то умение правильно ставить и достигать цели или же работать в коллективе. Это отличное место для того, чтобы найти единомышленников со схожими интересами.

В нашем университете молодые люди могут присоединиться к тому объединению, в сфере которого им хотелось бы развиваться, усовершенствовать свои навыки или же, напротив, научиться чему-то совершенно новому. Ведь когда, как ни во время учёбы в вузе, постигать новые вершины и самосовершенствоваться!

Чем же можно заняться в свободное время, чтобы провести свою студенческую пору с пользой для себя? Ниже я представлю перечень коллективов СКУ, которые помогут в саморазвитии.

Театры «Пилигрим» и «Шаңырақ»

В стенах вуза активно работают народный студенческий театр «Пилигрим» и казахский студенческий театр «Шаңырақ», которые можно назвать «вотчиной талантов». В них значится множество моло-

дых людей, которые создают «другие реальности» на просторах сцены при помощи своего актёрского мастерства.

Многие мечтают попробовать себя в качестве актёра, сыграть роль совершенно другого человека и испытать это необычное чувство «в образе». Студенческий театр может предоставить отличную возможность испытать всё это, а также получить навыки ораторского искусства, сценического движения, помочь раскрепоститься, убрать страхи выступления перед аудиторией и снять внутренние зажимы. Все эти навыки пригодятся не только на сцене, но и в обычной жизни.

Студенческий клуб и центр «Өнер»

Нет ничего важнее, чем помогать в реализации, и именно этим занимается студенческий клуб, чья задача заключается в развитии творческих способностей и талантов у студентов, как происходит в созданном им центре «Өнер», где студенты занимаются поэзией, пением, выразительным чтением и другим. В студенческом клубе можно улучшить свои организационные способности, повысить коммуникабельность и навыки социального взаимодействия, ведь придётся работать бок о бок со множеством людей. Также это отличное место для тех, кто хочет активно участвовать в жизни университета и завести множество знакомств.

Фольклорно-этнографический ансамбль «Шертер»

Жетыген, асатаяк, дабыл -

для многих это лишь непонятные слова, но не для творческого коллектива «Шертер», который является отголоском национального колорита. Ансамбль стал «домом казахской народной музыки», где звучат произведения великих народных музыкантов.

Ансамбль современной хореографии «Antourpan»

«Всё во Вселенной ритмично. Всё танцует», - так сказала когда-то Майя Энджелоу, и для тех, кому близки её слова, а понятие «танец» нечто большее, чем телодвижения, открыт коллектив ансамбля «Antourpan», который ставит уникальные танцевальные номера, используя различные стили и вариации в хореографии, а также огромный пласт вложенных чувств и эмоций, наполняющих выступления жизнью.

Студенческий хор

«Их сердца бьются в унисон». Хоровое пение способно с лёгкостью влюбить в себя, как простого обывателя, так и исполнителя. Те, кто тесно связан с музыкальным миром, могут открыть для себя все тонкости и нюансы хорового пения вместе с коллективом хоровой музыки, познав на собственном опыте, что же такое «сердечная когерентность».

клуб веселых и находчивых

Клуб весёлых и находчивых

KVN, или же клуб весёлых и находчивых, наверняка один из тех проектов, который знаком каждому. Так, и в нашем вузе нашлось место для юмора. Клуб всегда рад талантливым молодым людям, которые не боятся проявить себя и свою творческую инициативу, способным направить свою энергию в конструктивное русло и привнести креативные идеи. Общение и творческая реализация - вот, что ждёт здесь студентов.

Спортивные секции

Спорт - залог здоровой жизни, поэтому вуз предоставляет возможность посещать различные спортивные секции, будь то баскетбол или же занятия плаванием, всё зависит от личного выбора.

Итак, университет даёт студентам множество ресурсов в плане личностного воспитания, поддерживая обучающихся на пути самореализации, так как именно разностороннее развитие положительно влияет на состояние человека.

Ли МЭЙЛИН,
студентка специальности
«Журналистика»

Если ты абитуриент или первокурсник, возможно, просто ищешь себя или занятие от скуки, то с более подробной информацией о студенческих объединениях можешь ознакомиться на нашем сайте: ku.edu.kz.

«ПАРАСАТ»

газеті

МЕНШІК ИЕСІ:

«Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы.

БАСПАҒЕР:

«М. Қозыбаев ат. СҚУ» КЕАҚ тарих, экономика және құқық факультетінің «Журналистика» кафедрасы.

БАС РЕДАКТОР:

Мырзантай Жақып.

ШЫҒАРУШЫ РЕДАКТОР:

Ерлан Оразов.

РЕДАКЦИЯ МЕКЕН-ЖАЙЫ:

15000, Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы, Мағжан Жұмабаев көшесі, №6 оқу ғимараты, 215 кабинет, «Парасат» редакциясы.

Қайта есепке қою туралы Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің 2021 жылғы 19 қарашадағы №КЗ73ВРҮ00042947 куәлігі берілді.

Жарияланған материалдар редакцияның көзқарасын әрдайым көрсете бермейді.

Газет ай сайын шығады.

Газета «ПАРАСАТ»**СОБСТВЕННИК:**

Некоммерческое акционерное общество «Северо-Казакстанский университет имени Манаша Козыбаева».

ИЗДАТЕЛЬ:

Кафедра «Журналистика» факультета истории, экономики и права НАО «СКУ им. М. Козыбаева».

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Мырзантай Жақып.

ВЫПУСКАЮЩИЙ РЕДАКТОР:

Ерлан Оразов.

АДРЕС РЕДАКЦИИ:

150000, Северо-Казакстанская область, город Петропавловск, улица Мағжана Жұмабаева, дом 114, учебный корпус №6, кабинет 215, редакция «Парасат».

Свидетельство о постановке на переучёт №КЗ73ВРҮ00042947 выдано Министерством информации и общественного развития Республики Казахстан от 19 ноября 2021 года.

Опубликованные материалы не всегда отражают точку зрения редакции.

Газета выходит 1 раз в месяц.

«Акулы пера и микрофона»

...так зачастую называют журналистов. Они вещают нам с экранов телевизоров, со страниц любимых журналов и газет, а с недавних пор и из соцсетей и электронных изданий. Совсем скоро - 28 июня - представители «четвёртой власти» отметят свой профессиональный праздник.

Парадокс, но именно журналисты чаще всего остаются «за кадром». Яркий пример тому - пандемия коронавируса, потрясшая весь мир около двух лет назад. Море похвалы, почёта, медалей и орденов за заслуги перед народом получили медики, стражи порядка. Но мало кто отметил труд журналистов, которые, рискуя здоровьем, готовили яркие информативные материалы с ЦИЗов, брали интервью у врачей, дабы обезопасить народ. Они рассказывали людям о рисках и мерах предосторожности.

И это для работников СМИ обычное дело. Они не работают ради чьего-то одобрения. По крайней мере, так нас - будущих «акул пера и микрофона» - учат в нашем университете.

Кафедра «Журналистика» в Kozuybayev

University - это отдельный островок, совмещающий творчество, дружественную атмосферу и огромный багаж знаний. Всё это создают преподаватели и сами студенты.

Именно поэтому журналисты быстрее других находят своё место на рынке труда. После первых месяцев обучения работают в редакциях разнообразных СМИ.

За огромный труд и силы, вложенные в наше обучение, хочется поблагодарить профессорско-преподавательский состав кафедры «Журналистика» СКУ им. М. Козыбаева, а также поздравить с профессиональным праздником своих уже не просто наставников, а коллег и кумиров!

Карина НЕГМЕТОВА,
студентка специальности
«Журналистика»

Қымбатты оқырмандар!

Құрметті Kozuybayev University оқытушылар, студенттер мен қызметкерлері, сіздерді ынтымақтастыққа шақырамыз. Бізге жоғары сапалы фотосуреттермен суреттелген қызықты және көрнекті адамдар, өзекті оқиғалар туралы әңгімелер, өзекті тақырыптарға материалдарыңызды жіберіңіздер.

Дорогие читатели!

Уважаемые преподаватели, студенты, сотрудники Kozuybayev University, приглашаем вас к сотрудничеству. Присылайте нам свои истории об интересных и выдающихся людях, актуальных событиях, материалы на злободневные темы, проиллюстрированные качественными фотографиями.